

Попович Н. І.,
к.т.н., доц., доцент кафедри товарознавства та технології непродовольчих товарів, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

ПРОБЛЕМИ КЛАСИФІКАЦІЇ АСОРТИМЕНТУ ВЗУТТЯ ДЛЯ АКТИВНОГО ВІДПОЧИНКУ І ТУРИЗМУ

Анотація. Обґрунтовано актуальність товарознавчих досліджень одягу, взуття та спорядження для активного відпочинку і туризму на сучасному етапі вітчизняного соціально-економічного розвитку та розвитку країн світу. Розглянуто проблеми класифікації непродовольчих товарів, зокрема товарів легкої промисловості, а саме взуття для активного відпочинку і туризму. Доведено необхідність вирішення означених проблем з метою забезпечення формування відповідного конкурентоспроможного асортименту досліджуваних товарів. На основі аналізу чинних систем класифікації взуття для активного відпочинку і туризму обґрунтовано доцільність розробки наукових принципів і створення класифікації сучасного асортименту цього взуття у системі "активний відпочинок (туризм) – споживач – взуття".

Ключові слова: взуття, асортимент, туризм, активний відпочинок, рекреація, товарознавство, класифікація.

Popovich N. I.,
Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of the Department of Commodity Research and Technology of Non-food Products, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

PROBLEMS OF CLASSIFICATION OF FOOTWEAR RANGE FOR ACTIVE RECREATION AND TOURISM

Abstract. The relevance of commodity research of clothing, footwear and equipment for active recreation and tourism at the present stage of domestic socio-economic development and development of the countries of the world is substantiated. The problems of classifications of non-food products, in particular light industry products, namely footwear for active recreation and tourism, are considered. The necessity of solving of the mentioned problems is proved in order to ensure the formation of the appropriate competitive range of the studied goods. Based on the analysis of existing systems of classification of footwear for active recreation and tourism, the expediency of developing scientific principles and creating a classification of the modern range of this footwear in the system of "active recreation (tourism) - consumer - footwear" was substantiated.

Key words: footwear, range, tourism, active rest, recreation, commodity research, classification.

Постановка проблеми. На соціально-економічний розвиток країн у сучасному світі дедалі вагомніше впливають процеси, що відбуваються у сфері послуг, зокрема в рекреаційній галузі, яка передбачає три форми використання відведеного на неї часу – туризм, оздоровлення/лікування, відпочинок (дозвілля) [1]. Наприклад, за даними Всесвітньої туристичної організації (UNWTO), близько 10 % виробленого у світі валового продукту і майже 30 % світової торгівлі послугами припадає на туризм, що своєю чергою акумулює близько 7 % світових інвестицій [2]; у 2015 р. міжнародний туристичний потік становив 1,18 млрд туристів, що на 4,4 % більше, ніж у 2014 р., і визнано рекордним показником у сфері світової туристичної діяльності [3]. За прогнозами експертів, у 2017 р. тенденція розвитку буде такою ж, а її приріст становитиме приблизно 4 %.

Наведені вище дані, які підтверджують тенденцію високих темпів розвитку туризму у сучасному світі, певною мірою справедливі для нашої держави: за оцінками Державної служби туризму і курортів,

ємність туристичного ринку України, який обчислюється через визначення обсягів споживання туристичних продуктів та послуг у грошовому еквіваленті, складає \$3,8 млрд/рік (з яких \$1,1 млрд припадає на ліцензованих туроператорів). Основні дані про вітчизняний потенціал надання послуг у туристичній і рекреаційно-туристичній сферах подані у табл. 1 [4].

Дані табл. 1 показують, що Західна Україна має значний природний рекреаційний потенціал, який дозволяє сформувати належну базу для туристичного і туристично-рекреаційного бізнесу.

Отже, тенденції розвитку туризму як галузі народного господарства, яка здійснює значний внесок у ВВП у світі та в Україні, обґрунтовують актуальність теоретичних та експериментальних досліджень з позицій товарного ринку і споживача матеріальної складової рекреації, туризму та дозвілля, зокрема товарів для туризму. Водночас одяг, взуття, спорядження тощо, які забезпечують туризм, необхідно досліджувати з врахуванням специфіки форм та видів туризму.

Оскільки максимально ефективні товарознавчі дослідження можуть бути забезпечені лише у разі використання системного підходу [5, 6], а фундаментальні дослідження сучасного асортименту

господарства України, але й уможливить формування відповідного конкурентоспроможного асортименту товарів, до яких належить ВАВТ різного призначення.

Таблиця 1

Показники туристичного та природно-рекреаційного потенціалів окремих регіонів України

Область	Туристичний та природно-рекреаційний потенціали у розрахунку на 1000	
	м ²	рекреантів
Закарпатська	33,279	5,680
Львівська	15,587	1,385
Івано-Франківська	13,223	3,874
Волинська	11,089	5,829
Житомирська	10,569	12,339
Чернівецька	7,911	21,219
Тернопільська	7,000	4,881

і споживчих властивостей товарів для туризму на вітчизняному ринку не проводилися, то стосовно взуття для активного відпочинку і туризму (ВАВТ) об'єктивно необхідним є здійснення повного комплексного аналізу: від товарознавчої характеристики найбільш популярних на ринку моделей цього взуття закордонного виробництва – до розробки окремих конструкцій (відповідно до особливостей призначення) вітчизняного ВАВТ, проведення його виробничої апробації і дослідної експлуатації та обчислення економічного і соціального ефекту від налагодження виробництва цього взуття в Україні [7]. Тому логічним початковим етапом такої роботи є класичні теоретичні аналітичні товарознавчі дослідження ВАВТ щодо термінології, чинних систем класифікації асортименту, номенклатури та ієрархії показників споживчих властивостей, методів випробувань, нормативів тощо.

Загальний аналіз товарознавчих аспектів проблем вітчизняного ринку товарів для туризму зокрема показує, що через відсутність єдиної науково обґрунтованої національної системи класифікації туризму сьогодні паралельно використовується широка номенклатура його класифікаційних ознак, які часто дублюють і/чи заперечують одна одну. Наприклад, Закон України “Про туризм” [8] виокремлює організаційні форми і види туризму: розділ I (ст. 4) визначає дві форми туризму – міжнародний і внутрішній, та його види – дитячий, молодіжний, сімейний, для осіб похилого віку, для інвалідів, курортно-пізнавальний, лікувально-оздоровчий, спортивний, релігійний, екологічний (зелений), сільський, підводний, гірський, мисливський, пригодницький, автомобільний, самодіяльний тощо. Але паралельно з означеною діє низка інших систем класифікацій туризму, які окремі автори найчастіше подають крізь призму власного бачення цієї діяльності.

Тому вдосконалення системи класифікації туризму за результатами наукового обґрунтування і водночас розробка наукової класифікації товарів для туризму є актуальною проблемою, оскільки її вирішення не лише сприятиме створенню належної системи класифікації в одній з вагомих ланок народного

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Аналіз опублікованих результатів досліджень підтверджує відсутність в Україні комплексних досліджень сучасного асортименту товарів для туризму, але окремі складові цієї проблеми з різним ступенем глибини розглянуті у роботах відомих вітчизняних вчених. Так, питання класифікації туризму детально висвітлені у наукових працях В. Ф. Кицяка, М. П. Мальської, В. І. Цибуха та ін. Проблеми формування оптимального асортименту конкурентоспроможних промислових товарів для туризму, зокрема виробів легкої промисловості, та їх класифікації всебічно обґрунтовані у працях провідних вчених Львівської школи товарознавства непродуктових товарів – проф. Б. Д. Семака, проф. І. С. Галика та ін. Проблема розвитку наукових основ формування асортименту і властивостей взуття для занять спортом і активного відпочинку плідно займалися С. П. Александров, Д. Б. Гурфінкель, В. М. Заціорський, В. П. Коновал, М. К. Кушнір, А. М. Лапутін, В. І. Ліщук, І. І. Половников та ін. [5–7, 9–15].

Таким чином, аналіз останніх досліджень і публікацій підтверджує відсутність науково обґрунтованої класифікації асортименту ВАВТ і, відповідно, актуальність її створення.

Постановка завдання. Беручи до уваги багатогранність і обсяг досліджень, які актуальні у товарознавстві ВАВТ, метою статті є один із сегментів цієї проблеми – критичний комплексний аналіз класифікації цього взуття вітчизняними науковцями, чинними НД у сфері рекреації, які гармонізовані з міжнародними та європейськими вимогами, а також класифікаційними системами рекреації, туризму і дозвілля.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасному цивілізованому світі усі форми рекреації мають тенденцію до збільшення вагомості у житті суспільства. Тому місце та значення ВАВТ на ринку взуття нерозривно пов'язані з його становищем у системі рекреації. Це означає, що для наукового обґрунтування процесів проектування, створення конструкції, підбору матеріалів, розробки копилів і власне процесу виробництва ВАВТ необхідно не лише вивчати

антропометричні, морфологічні, біомеханічні особливості стоп споживачів і їх рухи, морфологічні та функціональні зміни стоп в окремих статичних і динамічних положеннях, але й враховувати особливості системи “активний відпочинок (туризм) – споживач – взуття” щодо умов експлуатації взуття залежно від виду туризму та активного відпочинку [12].

Тому важливою вихідною умовою створення системи класифікації ВАВТ як базового чинника формування його оптимального ринкового асортименту і, як наслідок, максимального задоволення потреб споживачів під час експлуатації в реальних умовах ми вважаємо розробку єдиної системи класифікації видів туризму на основі врахування їх особливостей, тобто на основі дослідження системи “активний відпочинок (туризм) – споживач – взуття”.

Оскільки подана в Законі України “Про туризм” класифікація видів туризму не повністю розкриває усі його напрямки та види, то, зокрема, слід зазначити, що більшість його видів нечітко позиціоновані або навіть хаотично змішані за різними класифікаційними ознаками, а саме віковою групою, ціллію поїздки чи походю, їх тривалістю, способом пересування тощо.

Наприклад, деякі автори [16] пропонують класифікувати туризм за низкою ознак, з яких, на нашу думку, найвагомішими для наукової класифікації та (в майбутньому) формування асортименту ВАВТ є:

- мета поїздки: рекреаційний відпочинок; оздоровчий відпочинок; пізнавальний відпочинок; професійно-діловий туризм; наукова (конгресна) поїздка; спортивний відпочинок; шоп-тур; пригодницький туризм; паломницький туризм; ностальгічний туризм; екологічний туризм; екзотичний туризм; елітний відпочинок;

- спосіб пересування: піша хода; авіаційний транспорт; морський транспорт; річковий транспорт; автомобільний туризм; залізничний транспорт; велосипедний туризм; змішаний спосіб пересування;

- розташування туристичного місця: гірський район; біля води (річки, озера, моря тощо); сільська місцевість; приміський район [15].

Таким чином, перелічені вище ознаки класифікації, на нашу думку, необхідно використати у майбутній системі класифікації ВАВТ, оскільки вони визначають спосіб та умови експлуатації взуття [12].

Проте для формування асортименту ВАВТ важливим та першочерговим завданням є побудова єдиної загальної системи класифікації взуття, яке використовується в специфічних умовах експлуатації, які передбачають фізичну активність людини, але не пов’язані з боротьбою за рекорди, змаганнями тощо. Мається на увазі взуття для туризму, непрофесійних занять спортом, активного відпочинку і т. д.

Деякі раціональні фрагменти такої єдиної загальної системи класифікації певною мірою вже сьогодні згадуються у відповідних джерелах: чинних нормативних документах, науковій та навчальній літературі, класифікаціях взуття на виробничих підприємствах, у торгівлі, у ТН ЗЕД.

Зокрема, чинний ДСТУ на терміни і визначення взуття [17] передбачає у класифікації взуття за призначенням окремо взуття для активного відпочинку і спортивне взуття та дає цим поняттям відповідне

тлумачення: взуття для активного відпочинку – взуття для прогулянок, відпочинку, занять фізкультурою; спортивне взуття – взуття для занять різними видами спорту.

Основоположник Львівської школи товарознавства взуття М. К. Кушнір вважав, що у класифікації взуття за призначенням залежно від виду і умов діяльності на одному рівні з побутовим, виробничим, спеціальним та військовим повинно бути розташоване спортивне взуття (“взуття, призначене для занять відповідними видами спорту”), яке своєю чергою поділяється за низкою ознак. Водночас окремою групою автор вважав взуття для активного відпочинку (“взуття, призначене для прогулянок, відпочинку і занять спортом”) [18].

Сьогодні зрозуміло, що на час створення (приблизно 1980-ті рр.) така класифікація реально відображала стан ринку взуття в Україні. Але в умовах сучасного ринку взуття до цієї системи класифікації є низка запитань. Зокрема, до якої з означених груп належатиме туристичне взуття і як позиціонувати у цій системі, наприклад, “взуття для тенісу”, якщо цим видом спорту займається аматор, непрофесіонал, який не прагне, скажімо, бути учасником відомих турнірів: як “спортивне взуття для тенісу” чи як “взуття для тенісу як форми активного відпочинку”? Ще складніше, на нашу думку, позиціонувати “спортивне взуття для альпінізму” (за умови, що це взуття для аматорів, пересічних покупців, які бажають у межах туристичного туру зійти, наприклад, на Говерлу): це “взуття для альпінізму як форми активного відпочинку” чи “туристичне взуття для альпінізму”?

Такі проблеми виникають тому, що чинний стандарт на класифікацію спортивного взуття визначає обмежене число основних ознак його групування і відповідно до цих ознак виокремлює лише альпіністське взуття (яке своєю чергою поділяється на взуття для альпінізму, для високогірних сходжень, для скелелазіння); туристичне взуття (що групує на взуття для літніх туристичних походів і взуття для зимових туристичних походів); взуття для активного відпочинку (яке поділяється на взуття для літнього активного відпочинку і взуття для зимового активного відпочинку) [19].

Відповідно до Закону України “Про туризм” туризмом вважається “тимчасовий виїзд особи з місця проживання в оздоровчих, пізнавальних, професійно-ділових чи інших цілях без здійснення оплачуваної діяльності в місці, куди особа від’їжджає”, а основними видами туризму визначаються спортивний, гірський тощо [8]. Але згідно з наказом Міністерства молоді та спорту України від 11.03.2015 р. № 639 “Про затвердження Реєстру визнаних видів спорту в Україні” і альпінізм, і скелелазіння належать до переліку неолімпійських видів спорту [20].

У науковій школі проф. В. П. Коновала (проф. С. С. Гаркавенко, проф. Н. М. Омельченко та ін.) взуття класифікують за призначенням (зокрема, те, що використовується за звичайних умов, поділяють на взуття для активного відпочинку, для людей похилого віку, домашнє, дорожнє, модельнє, національнє, пляжнє, повсякденнє); за сезоном використання (зимовє, цілорічнє, літнє, весняно-осіннє); за специфікою конструкції (військовє, ортопедичнє,

виробниче, профілактичне, спеціальне, спортивне). Своєю чергою спортивне взуття в означеній системі знову поділяють за призначенням, де серед інших груп виокремлюють взуття альпіністське (для альпінізму, високогірних сходжень, скелелазіння), для активного відпочинку (для бадмінтону, зимового активного відпочинку, літнього активного відпочинку), туристське (для зимових туристських походів, літніх туристських походів) [21].

Відповідно до Закону України “Про фізичну культуру і спорт” термін “спорт” є “діяльністю суб’єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямованою на виявлення та уніфіковане порівняння досягнень людей у фізичній, інтелектуальній та іншій підготовленостях шляхом проведення спортивних змагань та відповідної підготовки до них; а його видом є різновид змагальної діяльності у спорті, що здійснюється з дотриманням визначених правил” [22]. Не коментуючи усі недоліки цього визначення, варто зауважити, що згідно з цим документом туризм не є видом спорту, а відповідно до Закону України “Про туризм” існує спортивний туризм [8].

Виконання Постанови Кабміну № 632 від 09.06.2011 р., яка набула чинності із 2014 р., передбачає дотримання вимог Технічного регламенту маркування матеріалів для виробництва основних складових взуття, яке надходить для продажу, що розроблений з урахуванням вимог Директиви Європейського Парламенту та Ради 94/11/ЄС від 23 березня 1994 р. “Про наближення законів, підзаконних актів та адміністративних положень держав-членів про маркування матеріалів, що використовуються для виготовлення основних складових взуття, що надходить для продажу споживачам” і є окремою складовою комплексу заходів щодо усунення актуальних проблем економіки і торгівлі в сучасних умовах євроінтеграції [23, 24]. Аналіз цих документів дає підстави для виокремлення взуття для активного відпочинку (як взуття для прогулянки, тенісу, бігу та інших видів спорту) серед інших класифікаційних груп – взуття суцільнолітє, взуття одноразового використання, дитяче взуття, національне взуття, ортопедичне взуття, пляжне взуття, повсякденне взуття, профілактичне взуття, спеціальне взуття [23, 24].

Аналізуючи сучасний ринковий асортимент туристичного взуття [25], слід зазначити, що кожен відомий на ринку виробник чи продавець найчастіше використовує власну класифікацію та термінологію ВАВТ на стадії купівлі-продажу. Наприклад, провідний італійський виробник туристичного взуття – компанія “TREZETA” виокремлює у торговельному асортименті такі групи туристичного взуття: взуття для подорожей у горах, багатофункціональне взуття для хайкінгу (вид активного відпочинку – нетривала подорож гірською місцевістю), взуття для пішого туризму, взуття для трекінгу (тривале переміщення гірською місцевістю) та ін.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Розвиток потреб споживачів і відповідні зміни на ринку взуття об’єктивно актуалізують теоретичні та експериментальні товарознавчі дослідження системи “активний відпочинок (туризм) – споживач – взуття”. Чинні системи

класифікації взуття (у НД, науці, торгівлі тощо) не відображають сучасного ринкового місця та перспектив розвитку асортименту ВАВТ.

Одним із перших та найбільш вагомих етапів товарознавчих досліджень системи “активний відпочинок (туризм) – споживач – взуття” є розробка класифікації видів туризму і активного відпочинку, а на її основі – науково обгрунтованої системи класифікації сучасного ринкового асортименту ВАВТ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Рекреація, туризм і дозвілля: тлумачення і співвідношення понять [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/smal.htm.
2. Туризм в Україні: проблеми та перспективи розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/aleshugina.htm.
3. Международный туризм в 2015 году вырос на 4,4 % [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.planetofhotels.com/blog/pokazateli-mezhdunarodnogo-turizma-2015>.
4. Регіональний ринок туристичної сфери України в сучасних умовах соціалізації економіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/7090/2/ConfTur_2015_Yavorska_O_G-Regional_market_of_tourist_244-247.pdf.
5. Кушнір М. К. Методологічні основи системного підходу як методу товарознавства / М. К. Кушнір. – Львів : видавництво Львівської комерційної академії, 2002. – 28 с.
6. Попович Н. І. Новий напрям розвитку асортименту спортивного взуття / Н. І. Попович, М. С. Беднарчук // Вісник Львівської комерційної академії. – Львів : видавництво ЛКА, 2011. – Вип. 12. – С. 78–82. – (Серія товарознавча).
7. Половников І. І. Теоретичні та експериментальні дослідження споживних властивостей спортивного взуття для скейтбордингу : монографія / І. І. Половников, Н. І. Попович, М. С. Беднарчук / Львів : видавництво ЛКА, 2011. – 404 с.
8. Закон України “Про туризм”: від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР.
9. Семак Б. Д. Проблеми формування та оцінювання екологічної безпечності текстилю : монографія / Б. Д. Семак, І. С. Галик. – Львів : видавництво ЛКА, 2014. – 488 с.
10. Беднарчук М. С. Наукові основи формування асортименту і якості взуття спеціального призначення : монографія / М. С. Беднарчук. – Львів : видавництво Львівської комерційної академії, 2015. – 528 с.
11. Половников І. І. Дослідницькі технології у виробництві спеціального взуття : монографія / І. І. Половников, В. І. Андрущак, М. С. Беднарчук. – Львів : видавництво Львівської комерційної академії, 2014. – 368 с.
12. Половников І. І. Теоретичні та експериментальні дослідження спортивного взуття для скейтбордингу : монографія / І. І. Половников, Н. І. Попович, М. С. Беднарчук. – Львів : видавництво ЛКА, 2012. – 404 с.
13. Кушнір М. К. Кафедри товарознавства непродуктивних товарів – 55 років / М. К. Кушнір // Вісник Львівської комерційної академії. – Львів : видавництво Львівської комерційної академії, 2002. – Вип. 5. – С. 205–214. – (Серія товарознавча).

14. Половников И. И. Биомеханические особенности проектирования спортивной обуви / И. И. Половников. – К. : Знання, 2000. – С. 144.

15. Пуцентейло П. Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва [Електронний ресурс] / П. Р. Пуцентейло. – Режим доступу: http://tourlib.net/books_ukr/putcentejlo34.htm.

16. Підходи до класифікації видів та форм туризму [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/9-2016/30.pdf>.

17. Взуття. Терміни та визначення : ДСТУ 2157-93. – Чинний від 1994-01-01. – К. : Держспоживстандарт України, 1994. – 69 с. – (Державний стандарт України).

18. Кушнір М. К. Товарознавство непродовольчих товарів. Ч. III. Товарознавство взуттєвих товарів / М. К. Кушнір, Н. П. Тихонова. – К. : НМЦ “Укоопосвіта”, 2001. – 266 с.

19. Обувь спортивная. Классификация : ГОСТ 25189-82. – Действующий с 1982-29-03. – М. : Издательство стандартов, 1982. – 4 с.

20. Про затвердження Реєстру визнаних видів спорту в Україні: наказ Міністерства молоді та спорту України від 11.03.2015 р. № 639.

21. Універсальний довідник взуттєвика [Текст] / [В. П. Коновал, С. С. Гаркавенко, Л. Т. Свістунова та ін.]. – К. : Лібра, 2010. – 720 с.

22. Закон України “Про фізичну культуру і спорт”: редакція від 01.01.2016 р., підстава 928-19.

23. Закон України “Про захист прав споживачів”: від 12.05.1991 р. № 1023-XII (із наступними змінами та доповненнями).

24. Про затвердження Технічного регламенту маркування матеріалів, що використовуються для виготовлення основних складових взуття, яке надходить для продажу: Постанова Кабінету Міністрів України від 9 червня 2011 р. № 632.

25. Туристическая обувь [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://terraincognita.ua/catalog/obuv/>.

REFERENCES

1. “Recreation, tourism and leisure: interpretation and correlation concepts”, available at: http://tourlib.net/statti_ukr/smal.htm.

2. “Tourism in Ukraine: problems and prospects of development”, available at: http://tourlib.net/statti_ukr/aleshugina.htm.

3. “International tourism in 2015 increased by 4,4 %”, available at: <http://www.planetofhotels.tsom/blog/pokazateli-mezhdunarodnogo-turizma-2015>.

4. “Regional tourist market of Ukraine in the modern conditions of economic socialization”, available at: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/7090/2/TsonfTur_2015_Yavorska_O_G-Regional_market_of_tourist_244-247.pdf.

5. Kushnir, M.K. (2002), *Metodolohichni osnovy systemnoho pidkhodu yak metodu tovaroznavstva* [Methodological foundations of the systematic approach as a method of commodity research], Vydavnytstvo L'vivs'koi komertsijnoi akademii, Lviv.

6. Popovych, N.I. and Bednarchuk, M.S. (2011), “New direction of development of a range of sports shoes”, *Visnyk L'vivs'koi komertsijnoi akademii*, vol. 12, pp. 78–82.

7. Polovnikov, I.I. Popovych, N.I. and Bednarchuk, M.S. (2011), *Teoretychni ta eksperymental'ni doslidzhennya spozhyvnykh vlastyvostey sportyvnoho vzuttia dlya skejtbordynhu* [Theoretical and experimental researches of consumer properties of sports shoes for skateboarding], Vydavnytstvo LKA, Lviv.

8. The Law of Ukraine “On tourism”, dated September 15, 1995 no. 324/95-VR.

9. Semak, B.D. and Halyk, I.S. (2014), *Problemy formuvannia ta otsiniuvannia ekolohichnoi bezpechnosti tekstyliu* [Problems of formation and evaluation of ecological safety of textiles], Vydavnytstvo LKA, Lviv.

10. Bednarchuk, M.S. (2015), *Naukovi osnovy formuvannia asortymentu i iakosti vzuttia spetsial'noho pryznachennia* [Scientific fundamentals of the production of assortment and quality of special purpose footwear], Vydavnytstvo L'vivs'koi komertsijnoi akademii, Lviv.

11. Polovnykov, I.I. Andruschak, V.I. and Bednarchuk, M.S. (2014), *Doslidnyts'ki tekhnolohii u vyrobnytstvi spetsial'noho vzuttia* [Research technology in the production of special footwear], Vydavnytstvo L'vivs'koi komertsijnoi akademii, Lviv.

12. Polovnikov, I.I. Popovych, N.I. and Bednarchuk, M.S. (2012), *Teoretychni ta eksperymental'ni doslidzhennia sportyvnoho vzuttia dlia skejtbordynhu* [Theoretical and experimental research of skateboarding sports shoes], Vydavnytstvo LKA, Lviv.

13. Kushnir, M.K. (2002), “The department of commodity research of non-food goods is 55 years old”, *Visnyk L'vivs'koi komertsijnoi akademii*, vyp. 5, pp. 205–214.

14. Polovnykov, Y.Y. (2000), *Biomekhanicheskiye osobennosti proyektirovaniya sportivnoy obuvi* [Biomechanical features of designing sports shoes], Znannya, Kyiv.

15. Putsentejlo, P.R. “Economy and organization of tourism and hotel business”, available at: http://tourlib.net/books_ukr/putsentejlo34.htm.

16. “Approaches to the classification of types and forms of tourism”, available at: <http://global-national.in.ua/archive/9-2016/30.pdf>

17. Derzhspozhyvstandart of Ukraine (1994), DSTU 2157-93 “Footwear. Terms and definitions”.

18. Kushnir, M.K. and Tykhonova, N.P. (2001), *Tovarovnavstvo neprodovol'chikh tovariv. Ch. III. Tovarovnavstvo vzuttievnykh tovariv* [Non-food commodity research. Part III. Commodity study of footwear], NMTs “Ukooposvita”, Kyiv.

19. GOST 25189-82 (1982), “Footwear for sport. Classification”, Publishing house of standards, Moscow.

20. The order of the Ministry of Youth and Sport of Ukraine (2015), “On approval of the Register of recognized sports in Ukraine”.

21. Konoval, V.P. Harkavenko, S.S. and Svistunova, L.T. [etc.] (2010), *Universal'nyj dovidnyk vzuttievkyka* [Universal shoe guide], Libra, Kyiv.

22. The Law of Ukraine (2016), “On physical culture and sport”.

23. The Law of Ukraine (1991), “On protection of consumer rights”.

24. The Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine (2011), “On approval of the technical regulation for the marking of materials used for the manufacture of basic shoe components, which is available for sale”.

25. “Tourist shoes”, available at: <http://terraincognita.ua/tsatalog/obuv/>.